

**Visie voor de jeugdzorg
in Nederland**
Versterk en beperk

**Samen sterker voor
jeugd en gezin**

**Veerkrachtig,
veilig opgroeien
en ontwikkelen**

Een sterke jeugd is de basis voor de gezonde toekomst van Nederland. De jeugdzorg heeft hier een belangrijke bijdrage aan te leveren. Met ambitie, trots en het besef dat er veel werk te verzetten is presenteren wij onze visie, die moet bijdragen aan betere zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen. Samen met de sociale en pedagogische basis zetten we in op vroege ondersteuning op scholen en in wijken. Daarnaast versterken we de jeugdzorg voor kinderen en gezinnen waar we echt het verschil kunnen maken. Samen werken we aan een jeugdstelsel dat kinderen, jongeren en ouders écht verder helpt. Tegelijkertijd versterken én beperken we de jeugdzorg. Deze visie biedt richting, inspiratie en vooral vertrouwen dat we stappen vooruit kunnen zetten. Ik nodig iedereen uit om mee te bouwen aan een jeugdzorg die toekomstgericht, toegankelijk en menselijk is.

*Ahmed Aboutaleb,
voorzitter Jeugdzorg Nederland*

Onze visie

Alle kinderen in Nederland hebben het recht op een gezonde, liefdevolle en veilige jeugd. Kinderen en jongeren krijgen een goede start, kunnen veerkrachtig en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot volwassenen die volwaardig in de samenleving kunnen deelnemen. Kinderen en gezinnen kunnen rekenen op goede hulp en bescherming. Dat is waar we als aanbieders van jeugdzorg voor staan.

Een sterke basis voor elk kind

Het begint bij een sterke basis voor kinderen en gezinnen. Al bij de zwangerschap en geboorte van kinderen verdienen zij aandacht en een liefdevolle omgeving, in de eerste duizend dagen van het leven; in de eigen leefwereld, in de kraamzorg, kinderopvang en op school, op sportverenigingen, en in sterke buurten en wijken. Het zorgen voor bestaanszekerheid versterkt dit.

Met veel kinderen en gezinnen gaat het goed in Nederland. Toch weten we dat het leven niet verloopt zonder problemen of hindernissen. Deze uitdagingen horen bij het leven en veel gezinnen lukt het om hier veerkrachtig mee om te gaan. Ook opvoed- en opgroevragen horen bij het leven van gezinnen. Voor sommige vragen of problemen is een steuntje in de rug nodig. Door het eigen sociale netwerk, de buurt of de school. We gunnen kinderen en gezinnen een sterke sociale en pedagogische basis¹. Soms is er meer nodig, dan kunnen ouders terecht bij de lokale teams voor ondersteuning en/of het vinden van de juiste hulp. Jeugdhulp is tijdig en nabij beschikbaar, aanvullend op en in verbinding met de sociale en pedagogische basis en de lokale teams. Wij spelen een rol wanneer de hulpvraag complexer is of wanneer veiligheid in het geding is².

Hulp is nabij, passend en tijdelijk

De hulp en ondersteuning vinden zoveel mogelijk thuis plaats of, als dat niet kan, (tijdelijk) in een omgeving die passend is aan de behoefte. Daarbij worden zij zo lang als nodig en tegelijkertijd zo kort mogelijk geboden, gericht op het gezin én individueel als dat nodig is. Meestal krijgen kinderen, jongeren en gezinnen de hulp op eigen verzoek; soms besluit de kinderrechter tot een specifieke hulpvorm. Het liefst wordt voorkomen dat dergelijke hulp nodig is. Preventie speelt dan ook een belangrijke rol in de Nederlandse zorg voor de jeugd en gezin.

Goede hulp bij gezond, liefdevol en veilig opgroeien is onderdeel van het netwerk van gezinnen en hun omgeving. We willen dat iedereen die leeft of werkt met gezinnen voortdurend onderzoekt wat er werkelijk nodig is om kinderen en jongeren een goede start in het leven te geven en veerkrachtig te laten opgroeien.

Van verzorger tot kraamhulp, van jongerenwerker tot pedagogisch medewerker, van de kinderopvang tot leerkracht, van jeugdgezondheidszorgwerker tot huisarts. Hulp en bescherming waarbij we, dichtbij en laagdrempelig, naast kinderen, jongeren en gezinnen staan.

Samen transformeren we de hulp en bescherming voor jeugd en gezin

De hulp en bescherming voor jeugd en gezin staan voor een aantal grote opgaven. We willen dat die beter aansluiten op de ontwikkelingen in de samenleving en de wensen van kinderen, jongeren en gezinnen. Die ondersteuning en bescherming dienen van goede kwaliteit te zijn.

We kiezen scherper voor waar specialistische ondersteuning wel helpt en waar niet. Daarom zetten wij ons in om de zorg voor de jeugd en gezin, en daarmee onszelf, te transformeren, zodat we steeds beter worden in het passend ondersteunen van kinderen en gezinnen.

Samen bouwen we een stevige basis voor een goede start in het leven en zorgen we ervoor dat kinderen veerkrachtig, veilig kunnen opgroeien en ontwikkelen. De jeugdzorg draagt bij met specialistische hulp en ondersteuning.

1. De sociale basis is het geheel van informele sociale verbanden (buurten, groepen, verenigingen, netwerken, gezinnen) van mensen, aangevuld en ondersteund vanuit de lokale overheid, organisaties, diensten en voorzieningen. (Movisie, 2023).
De pedagogische basis is het deel van de sociale basis dat bijdraagt aan het opgroeien, het opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren (NJI, 2022).
2. In de ondersteuning van gezinnen onderschrijven we de uitgangspunten van het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VN-verdrag, New York, 1989) en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (Rome, 1950).

Veerkrachtig,
veilig opgroeien
en ontwikkelen

Ons perspectief

Wij vinden het noodzakelijk dat de hulp en bescherming bij veerkrachtig en veilig opgroeien voldoen aan een aantal richtinggevende principes. Deze principes zijn gericht op kinderen en gezinnen als vertrekpunt, op het bieden van tijdige hulp, de veilige en liefdevolle omgeving en de kwaliteit van de hulp en bescherming.

Kinderen, jongeren en gezinnen zijn het vertrekpunt van goede ondersteuning

Het bieden van goede hulp en bescherming kan niet zonder aan te sluiten bij de wensen, mogelijkheden en doelen van kinderen en gezinnen. Dat is de basis, dat er naar hen wordt geluisterd en vanuit gelijkwaardigheid en in gezamenlijkheid wordt bepaald wat het beste helpt. Hierbij staat de professional naast kinderen en gezinnen en luistert om de behoefte en hulpvraag goed in beeld te krijgen.

Hulp wordt tijdig geboden

Kinderen en gezinnen hebben recht op tijdige, passende en goede ondersteuning. Daarom moeten vragen en problemen tijdig worden gesignaleerd en moeten er plekken zijn waar ouders, kinderen en jongeren laagdrempelig terecht kunnen met opvoed- en opgroevragen.

Kinderen groeien op en ontwikkelen zich zo thuis mogelijk in een omgeving waarin sprake is van veiligheid, liefdevolle aandacht en begrip

De directe omgeving van kinderen en gezinnen, in wijken en buurten, is de (pedagogische) basis waarbinnen ondersteuning en hulp worden geboden, die gericht zijn op veiligheid, liefdevolle aandacht en begrip. Dit geldt ook voor de specialistische hulp en ondersteuning, die worden geboden in de eigen omgeving van het kind, tenzij dit echt niet anders kan. Er is een sterke pedagogische basis van scholen, sportclubs, buurtcentra, kinderopvang, de jeugdgezondheidszorg en CJG waarop de specialistische hulp kan aansluiten. De hulp en ondersteuning dragen bij aan (het opbouwen van) een krachtig netwerk en leefomgeving om kinderen en gezinnen heen.

De hulp en bescherming zijn van hoge kwaliteit en komen vanuit integraal perspectief tot stand

Het is van belang dat de hulp, ondersteuning, begeleiding en behandeling erop zijn gericht de zelfredzaamheid, veiligheid, veerkracht en het probleemoplossend vermogen van kinderen, jongeren en gezinnen te versterken. Dit wordt geboden zo lang als nodig en tegelijkertijd zo kort mogelijk. Ouders en verzorgers worden hierbij ondersteund om de verantwoordelijkheid te kunnen nemen om de zelfredzaamheid, veiligheid, veerkracht en het probleemoplossend vermogen in gezinnen te vergroten.

De hulp en bescherming werken vanuit een gedegen analyse van de oorsprong en achterliggende oorzaken van problemen. Zij worden hierbij ingezet vanuit een integraal ondersteuningsperspectief. In geval van schaarste wordt altijd gekozen voor kinderen en gezinnen die de hulp en bescherming het meest nodig hebben. Er wordt ongelijk geïnvesteerd om tot gelijke kansen te komen. We geven onze professionals de mogelijkheden om te blijven leren en ontwikkelen. We bieden ze de ruimte voor bij- en nascholing, moreel beraad en intervisie. We willen dat zij vanuit een reflectieve en mensgerichte benadering de hulp en bescherming kunnen bieden. We ondersteunen hen om vanuit vertrouwen en ruimte hun werk te kunnen doen (van regels naar vertrouwen).

Naar een proactieve vereniging

Jeugdzorg Nederland neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om deze visie en uitgangspunten te vertalen naar concrete acties in een werkagenda. Jeugdzorg Nederland en haar leden tonen leiderschap. We signaleren, agenderen en adresseren vraagstukken rondom betere hulp en bescherming in de samenleving. We versterken de organisatie en kwaliteit van de hulp en bescherming en beperken de kosten en marktwerking in de sector.

Veerkrachtig,
veilig opgroeien
en ontwikkelen

Onze uitgangspunten

Onze kracht ligt in het versterken van de kwaliteit van specialistische jeugdzorg. We beperken het gebruik en de kosten van jeugdzorg, die we organiseren als publieke dienstverlening, dicht bij kinderen en gezinnen. Om dit te bereiken zijn veel verdergaande stappen nodig dan nu in de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming staan.

Onze kracht ligt in een hoge kwaliteit van specialistische jeugdzorg. Hier bouwen we aan en dit versterken we continu.

- Wij staan voor en creëren de **kwaliteit** en **kwaliteitsontwikkeling** van specialistische hulp en bescherming. De subsidieverstrekker van de sector geeft mandaat en middelen om dit te organiseren. We **normeren** zelf **kritisch**. We zorgen voor een **evidence-based**³ aanbod, gericht op kind én gezin. We stoppen met aantoonbaar niet-effectieve hulp.
- We zetten in op **professionalisering** en geven onze professionals de ruimte om te leren en ontwikkelen. We zorgen voor goede ondersteuning bij morele dilemma's in het werk.
- We maken gebruik van **innovatie** en **digitalisering** om te komen tot betere hulp en bescherming, betere samenwerking, verlaging van werkdruk, vermindering van administratieve lasten en efficiency.
- Wij zijn actief **transparant** over de hulp en bescherming die we leveren, wat goed en fout gaat en waar we in ontwikkeling zijn. We werken **data-gedreven**.
- We bieden op elke plek in het land gezinsgerichte, herkenbare en eenduidige hulp en bescherming. Hierin staan **eigen regie**, **veiligheid** en **gelijkwaardigheid** voorop.

We beperken het gebruik en de kosten van de jeugdzorg, door slimme preventie en passender hulp en bescherming.

- De specialistische jeugdzorg heeft de **grootste waarde** bij kinderen en gezinnen met de meest **complexe problematiek**. De hulp en bescherming zijn zo **kort** als **mogelijk**. We kiezen waar we wel van zijn en waar anderen aan zet zijn. Hierdoor besparen we fors op kosten voor jeugdzorg.
- We **stoppen** met een substantieel deel van de **lokale, licht ambulante hulp**.
- We zorgen voor rust en ruimte in het specialistische zorglandschap door **langjarige subsidierelaties**. Zo wordt er flink gesnoeid in de administratieve lasten.
- We bieden de specialistische zorg binnen het **bestaande budget**, dat jaarlijks geïndexeerd wordt.
- Een deel van dit budget wordt ingezet voor **preventie en hulp** in de **pedagogische basis** en **sociaal domein**; op scholen, kinderopvang en in lokale teams. Hiervoor maken we duidelijke kaders over rollen en functies.

Wij organiseren onze specialistische hulp en bescherming als een publieke dienstverlening, dicht bij kinderen en gezinnen.

- Er komt in Nederland een **dekkend zorglandschap** voor alle noodzakelijke specialistische hulp en bescherming. De subsidieverstrekker moet voldoende schaalgrootte hebben om dit efficiënt te kunnen organiseren (maximaal 25 regio's, aangestuurd door een centrum-gemeente).
- We **stoppen** met **marktwerking** en **aanbestedingen** en we bieden de specialistische sector stabiliteit en continuïteit.
- We **standaardiseren** zoveel mogelijk de hulp en bescherming, tegen een landelijk vastgesteld, reëel, waar nodig gedifferentieerd, tarief (met ruimte voor kwaliteitsontwikkeling, innovatie, leren en ontwikkelen).
- De **huidige aanbieders nemen** de **verantwoordelijkheid** om de hulp en bescherming zo in te richten dat maximaal wordt bijgedragen aan deze uitgangspunten, voorbij het belang van de eigen organisatie.

3. Evidence-based kennis bestaat uit wetenschappelijke kennis, praktijkkennis én ervaringskennis.

